

Interreg
Polska-Słowacja
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

GreenFilmTourism

Newsletter

nr #3 / 2021

Filmowe Dziedzictwo Kraju Preszowskiego

- ▶ ***Kraj Preszowski i jego potencjał filmowo-turystyczny***
- ▶ ***Spotkanie partnerskie w Rzeszowie***
- ▶ ***Quiz filmowy***

Pomnik Jozefa Kroner jako Tóno Brtko filmu „Sklep przy głównej ulicy” w mieście Sabinov, Słowacja,
fot. Jozef Kotulič, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons]

greenfilmtourism.eu

Kraj Preszowski i jego potencjał filmowo-turystyczny

Prešov, fot. Jan Bednarcak, public domain, via Wikimedia Commons

Produkcje filmowe charakterystyczne dla Kraju Preszowskiego i ich tematyka

Na dziedzictwo filmowe Kraju Preszowskim składają się głównie filmy fabularne i dokumentalne. W ramach projektu GreenFilmTourism zidentyfikowano 156 produkcji filmowych w tym regionie, przy czym największa ich koncentracja występuje w Tatrach Wysokich.

Region Preszowa jest szczególnie znany z nagrodzonego Oscarem filmu "Sklep na głównej ulicy" („Obchod na korze”). Jest to z pewnością jeden z najbardziej znanych filmów nie tylko w regionie Preszowa, ale także w całej Słowacji. Film, który został nakręcony w 1965 roku na podstawie powieści pisarza Ladislava Grosmána, rozślawił małe miasteczko Sabinov. Opowiada o autorytarnym reżimie w okresie aryacji mienia żydowskiego i jego wpływie na uczciwego człowieka, który potem zmagą się z wyrzutami sumienia. Film zdobył kilka nagród. Najbardziej prestiżową nagrodą jest Oscar otrzymany w 1965 roku w kategorii najlepszy film nieanglojęzyczny.

Innym filmem kojarzącym się wyłącznie z regionem Preszowa jest kultowe "Paśla konie na betonie" („Pásla kone na betóne”). W 1982 roku Štefan Uher nakręcił tragikomiczną opowieść, która ukazuje mentalność, sposób życia i specyfikę środowiska regionu wschodniej Słowacji. Film powstał na podstawie książki pisarki i aktorki Milki Zimkovej, która zagrała główną bohaterkę. Kontynuacją tego klasyka jest film "...konie na betonie" („... kone na betóne”).

Do filmów współczesnych związanych z regionem Preszowa należą „Czerwony pomidor” („Loli paradička”) oraz „Linia” („Čiara”).

Pamiątkowa tablica filmu "Sklep na głównej ulicy" na ścianie budynku z tytułowym sklepem w mieście Sabinov, Słowacja, fot. Jozef Kotulič, CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons]

Najbardziej znane lokacje filmowe Kraju Preszowskiego

Majestatyczne Tatry Wysokie często stawały się tematem filmów dokumentalnych lub filmów pokazujących potęgę gór, faunę i florę, wiejski styl życia, życie na peryferiach, życie ludzi w ekstremalnych warunkach, odosobnienie, adrenalinę, sporty górskie, sporty zimowe, romans w górach, wakacje itp. Najbardziej znanym reżyserem słowackich filmów dokumentalnych o tematyce tatrzańskiej jest bez wątpienia Pavol Barabáš.

Historyczne miasta takie jak Levoča, Kežmarok i Prešov stały się również popularnymi miejscami kręcenia filmów. Ich dobrze zachowane historyczne budowle stanowiły idealną scenerię filmową dla filmów historycznych. Skansen w Starej Lubovni zagrał w filmach, których akcja rozgrywa się w przeszłości.

Obszar Pienińskiego Parku Narodowego, a zwłaszcza przełom Dunajca, urzekł nie tylko filmowców z kraju, ale i z zagranicy. To owiane wieloma legendami miejsce, uważane jest za jedno z najpiękniejszych w Europie Środkowej. Obecne muzeum klasztorne było niegdyś domem mnicha Cypriana. Legenda z nim stała się tematem dramatu historycznego "Legenda o Latającym Cyprianie" („Legenda o lietajúcom Cypriánovi”).

Atrakcje turystyki filmowej w regionie

Do najczęściej odwiedzanych miejsc w Kraju Preszowskim należą z pewnością Tatry Wysokie. Mniej znana atrakcja filmowa, drewniana rzeźba Anioła znajdująca się w holu hotelu Morava, przypomina o filmie "Anioł w górach" („Anděl na horách”) i jego niezapomnianym bohaterze Gustawie Aniele - rewizorze. Turystyka filmowa w Sabinovie, małym miasteczku we wschodniej Słowacji, jest stymulowana przez nowo utworzony szlak turystyczny o nazwie „Sklep na głównej ulicy”. Zabiera on turystów bezpośrednio w świat filmu dzięki 11 tablicom lokalizującym miejsca, w których kręcono pierwszy nagrodzony Oscarem czeskosłowacki film "Sklep przy głównej ulicy" („Obchod na korze”). Aplikacja mobilna po zeskanowaniu kodu QR wyświetli konkretną scenę z filmu, nakręconą w danym miejscu. W ten sposób turysta odnajduje się nie tylko

w fabule, ale także bezpośrednio w czasie i atmosferze kręcenia filmu. W mieście znajduje się tablica pamiątkowa oraz nowy, naturalnej wielkości pomnik z brązu, przedstawiający główną bohaterkę filmu, Tónę Brtek. Z filmem związana jest również tablica pamiątkowa znajdująca się w miejscowości Humenne, na budynku poczty, gdzie dawniej mieścił się sklep pasmanteryjny. Właśnie to miejsce stało się inspiracją do napisania scenariusza filmu, którego autorem jest rodowity mieszkaniec Humennego, Ladislav Grosmán. Dwór Fintice (Kaštieľ Fintice) ma w swej kolekcji pamiątki - rekwizyty z filmu "Wypasanie koni na betonie" („Pásla kone na betóne”). Natomiast w małej wsi Osturňa znajduje się drewniana tablica, obok domu, w którym kręcono film "Nocni jeźdźcy" („Noční jazdci”).

Jak RPIC Prešov wspiera i promuje dziedzictwo filmowe w swoim regionie?

– odpowiada wicedyrektor – Zuzana Hudacká

RPIC Prešov jest niezależną, powszechnie uznaną organizacją działającą w dziedzinie wspierania biznesu, a także głównym regionalnym dostawcą przedsiębiorczego know-how, którego misją jest wspieranie i przyspieszanie rozwoju społeczno-gospodarczego, innowacyjności i atrakcyjności regionu Wschodniej Słowacji. Reagowanie na impulsy rynkowe jest jedną ze strategicznych cech odnoszącej sukcesy instytucji, dlatego RPIC Prešov zwraca uwagę na nowe trendy w dziedzinie turystyki i podróży.

O ile turystyka filmowa jest zjawiskiem rozwijającym się na całym świecie, o tyle na Słowacji jeszcze się znacząco nie rozbudziła. W sąsiednich krajach, takich jak Węgry i Czechy, często powstają amerykańskie produkcje filmowe. Chociaż Słowacja nie posiada studiów filmowych, to kilka filmów jest tu kręconych. Często powstaje u nas tylko część filmu. Filmowcy wykorzystują plenery i istniejące ulice - to, czego nie są w stanie zapewnić studia filmowe. Jednak film może dotrzeć do odbiorców i przynieść zyski

długo po tym, jak został nakręcony - przyciągając turystów do miejsca znanego z filmu lub rekwizytów. Chociaż Słowacja nie wyprodukowała wielu znaczących projektów na skalę międzynarodową, mamy miejsca, które były miejscami kręcenia słowackich i czeskich filmów. Turystyka nie zainteresowała się do tej pory dziedziną filmu, przewodniki nie wspominają o lokacjach filmowych, nie ma też znaczącej promocji. To właśnie ta luka na rynku turystycznym doprowadziła do naszego zaangażowania w transgraniczny projekt GreenFilmTourism w ramach programu Interreg PL-SK.

Naszym celem jest identyfikacja czynników, które zachęcają turystów do odwiedzania lokacji filmowych, zachęcenie producentów i studiów filmowych do wykorzystania potencjału bogactwa naturalnego i kulturowego Słowacji, stworzenie reklamy medialnej na temat turystyki filmowej i lokacji filmowych, w tym edukacji na temat postprodukcji i peryferyjnych działań marketingowych, które wykorzystują potencjał turystyki filmowej.

Spotkanie partnerskie w Rzeszowie

Zespół projektowy GreenFilmTourism, Rzeszów, Polska, wrzesień 2021 r., fot. Adam Kus, Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie

W dniach 16-17.09.2021r. Podkarpacka Komisja Filmowa w Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie była gospodarzem spotkania partnerskiego w ramach projektu GreenFilmTourism, dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Interreg Polska-Słowacja. Zespół projektowy pracował nad realizacją zadań, które mają na celu promocję i zrównoważony rozwój filmowego dziedzictwa obszaru polsko-słowackiego pogranicza.

Było to pierwsze osobiste spotkanie członków zespołu w dobie pandemii. W czasie spotkania oprócz konstruktywnych rozmów na temat wyników dotychczasowych prac związanych z budową bazy filmowego dziedzictwa pogra-

nicza PL SK, utworzeniem portalu i transgranicznego szlaku, podjęto dyskusje na temat kierunku dalszych działań. Zespół wyraża nadzieję, że inicjatywa stanie się mocnym impulsem:

- dla mieszkańców regionu i turystów do zwiedzania niezwykłego regionu pogranicza z perspektywy twórców filmowych,
- dla organizacji okołoturystycznych do tworzenia nowych, atrakcyjnych produktów turystycznych opartych na oryginalnym dziedzictwie filmowym.

Efekty inicjatywy GreenFilmTourism będą dostępne dla odbiorców w 2022 r.

1

Jedna z najbardziej znanych słowackich produkcji filmowych. Film Štefana Uhery z 1982 r., opowiadający o losach matki i córek, które spotykają nieodpowiedzialnych mężczyzn. Jaki jest tytuł tego filmu?

- A Pašla konie na betonie (Pásla kone na betóne)
- B Linia (Čiara)
- C Legenda o Latającym Cyprianie (Legenda o lietajúcom Cypriánovi)

3

„Loli paradička” to romantyczna komedia o miłości dwojga ludzi, która zaczyna się od kradzieży. Dlaczego Milan i Veronka są nietypową parą?

- A Milan nie ma nogi, a Veronka jest Romką.
- B Veronka ma wadę wymowy, a Milan nie rozstaje się z akordeonem.
- C Oboje żywią się tylko pomidorami.

5

Jest rok 2007. Obszar przy granicy słowacko-ukraińskiej. Wszyscy żyją z przemytu. Tymczasem Słowacja wchodzi do strefy Schengen. O jaki film z 2017 roku chodzi?

- A Legenda o Latającym Cyprianie (Legenda o lietajúcom Cypriánovi)
- B Linia (Čiara)
- C Czerwony pomidor (Loli paradička)

QUIZ

Filmowe Dziedzictwo Kraju Preszowskiego

2

W jakim mieście zrealizowano film „Sklep przy głównej ulicy”?

- A Košice
- B Sabinov
- C Prešov

4

„Skrutý Prameň”, „Jánošík”, „Čierne Mesto”, „Vták Ohnivák” – te filmy powstawały w mieście, które jest prezentowane na zdjęciu. Jak nazywa się to miasto?

- A Sabinov
- B Poprad
- C Levoča

Odpowiedzi znajdują się na stronie 6.

Jak jesteśmy finansowani?

Projekt GreenFilmTourism jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020.

Nagrywanie sceny do filmu "Legenda o lietajúcom Cypriánovi", Múzeum Červený Kláštor, materiały promocyjne

Partnerzy

Informacja redakcyjna

Wydawca: Podkarpacka Komisja Filmowa
przy Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie

Redakcja: Damian Drąg, Ilona Dusza Rzeszowska

Współpraca: Małgorzata Broda, Paulina Daczowska, Anita Drąg-Rutkowska
Zuzana Hudacká, Beata Hulinka, Jozef Šimko, Magdalena Paszek, Iwona Wilk

Projekt graficzny i skład: Kuba Kowalski, Zdzisławicz.pl

QUIZ - odpowiedzi
1.A 2.B 3.A 4.C 5.B

Kontakt

Biuro redakcji Newslettera
projektu GreenFilmTourism

✉ office@greenfilmtourism.eu

📷 [@GreenFilmTourism](https://www.instagram.com/GreenFilmTourism)

🌐 greenfilmtourism.eu